

Heb jezelf lief

Het beeld van het huis gebouwd op een fundament van rotsgrond waar U net over hoorde, houdt mij bezig. Ik vind het uitdagend om bij stil te staan. Op welk fundament is mijn leven gebouwd? En dat van jou? Wanneer sta je stevig? Waarom roepen jullie Heer, Heer, maar doen jullie niet wat ik zeg? Jezus vraagt het niet voor niets. En dan is mijn eerste gedachte: dit gaat over horen en doen. Dus ik hoor maar ik doe niet. Ik heb de mond vol van allerlei mooie en grote woorden, zoals naastenliefde: maar ik handel er niet genoeg naar. Daar gaat dit over. Of kan je het ook anders verstaan? Jullie doen wel van alles, maar jullie horen niet. Jullie handelen zogenaamd uit naastenliefde maar de liefde, mijn liefde, de grotere liefde, de liefde van mijn Vader, die liefde is verdord, het stroomt niet.

Soms ga je te ver in het zorgen voor je naasten. Dan is het je leidmotief, je opdracht geworden zonder dat je contact hebt met de bron van je handelen. En daarmee bedoel ik, dat je jezelf verliest en ver afdrijft van je eigen kern. Of dat je verhouding tot een ander alleen maar botte plicht is, een verzuurd en verbitterd contact. Je bent weliswaar in contact met een naaste maar het fundament van je handelen brokkelt af en kan zo omver geblazen worden.

Heb je naaste lief als jezelf. Vandaag zou ik de klemtoon anders willen leggen, het tweede deel van de zin lezen en de zin omdraaien. Heb jezelf lief -als je naaste. En dan is de vraag, mag je ook naaste zijn voor jezelf, kun je dat? Jezelf ook als een naaste zien, die zorg en aandacht behoeft? Kun je soms voor jezelf kiezen en toch het gevoel hebben dat je het goede doet? Durf je dat.

Ik liet dit thema ter voorbereiding van deze dienst links en rechts vallen. Het thema bleek dichtbij te komen: oh dat gaat over mij en mijn ouders, ik wil vaker mijn grens kunnen bepalen. Een ander zei: ik denk aan die ene vriendschap die ik niet kon waarmaken. Ik voel mij nog steeds schuldig. 'Mantelzorgers' riep een derde: Zelfzorg, daar gaat het over. Anders ga je er aan onderdoor.

Naast deze en mijn eigen gezichten en verhalen die boven kwamen drijven moest ik denken aan een vrouw die ik ken. Ze was getrouwd en had kinderen. Ooit waren zij en haar man vol overtuiging aan hun huwelijk begonnen maar het liep vast en werd almaar verdrietiger en pijnlijker. De vrouw kwam een ander tegen die haar hart openbrak en haar deed beseffen dat ze ooit de verkeerde afslag had genomen. Ze stond nu op een nieuw kruispunt en besloot haar man te verlaten.

Mensen wilden haar steunen en gingen ervan uit dat hij een ander had maar toen het anders bleek- kreeg ze scheve ogen en een lading kritiek. Mensen vonden het een sappig verhaal, een moeder van vier- zoiets doe je toch niet.

Terwijl de achterkant van dit verhaal verdrietig was. Dit is, besef ik, een gevoelig voorbeeld voor velen. En hoezeer we ook hopen dat het ook anders kan lopen en dat je juist met elkaar de liefde opnieuw kan zoeken en elkaar kan blijven vasthouden: soms gaat het anders en kies je om te gaan of wordt er voor jou gekozen.

Je kiest nooit alleen voor jezelf. Op het moment dat je kiest kies je ook voor een ander, en in dit geval voor het hele gezin, en dat kan niet anders dan kwetsbaar en pijnlijk zijn. Deze vrouw probeerde er op een integere manier mee om te gaan en zich staande te houden te midden van een storm van kritiek. Want dat is wat er vaak gebeurt: we oordelen graag, wie is de dader en wie het slachtoffer. We kunnen onze nieuwsgierigheid soms nauwelijks bedwingen. Het komt kennelijk dichtbij onze eigen angsten en verlangens.

Als je over liefde probeert te spreken kom je erachter dat het niet mogelijk is om het in

waarheden te vatten. Liefde kent veel gezichten en is niet te vangen. Het is niet te doorgronden en ook niet te hebben. Liefde is voor ons een groot mysterie waar we naar zullen blijven verlangen. En juist onze ontvankelijkheid ervoor maakt ons kwetsbaar. We kunnen lelijk geraakt worden en zelf ook behoorlijke tikken uitdelen. We worden gekwetst en maken zelf ook fouten. We kunnen elkaar en onszelf flink tegenvallen. We krijgen allemaal te maken met de fragiliteit van relaties en verbindingen. Je zou bijna kunnen denken: ik begin er maar niet aan, want het gaat links- of rechtsom pijn doen.

Als je een verbinding verbreekt of als de verbinding met jou verbroken wordt, val je terug op jezelf. Je hebt in je eentje vaak heel wat te verwerken en te worstelen. Het voelt aan alle kanten stil en eenzaam. En dan komt het aan op je fundament. Kun en durf je dan te vertrouwen dat je geliefd bent, ook als je de bevestiging van een ander of anderen niet krijgt?

Soms doen we dingen die anderen niet begrijpen en kunnen we alleen op onszelf vertrouwen, op een moreel kompas, een innerlijke zekerheid dat we moeten doen wat we doen. De vrouw waarover ik net vertelde moest instaan voor zichzelf als voor een ander en de eenzaamheid die daarbij kwam kijken, dragen. Naast haar duidelijke besluit opende ze ook haar handen in alle onmacht en verdriet die erbij kwam kijken: ze liet haar eigen tekort, schuldgevoel en zorgen klinken in de stilte van haar hart.

Het verhaal van het huis dat gebouwd werd op een rots gaat misschien wel precies hierover. Voordat Jezus volgens Lucas het beeld van een huis gebruikt vertelt hij over een goede boom. Een goede boom brengt geen slechte vruchten voort. Soms word je juist in je eenzaamheid en verlatenheid opnieuw uitgenodigd om je te verbinden met je bron. Om de wortels van je innerlijke leven weer te voeden met levenswater. En je daarbij op God te verlaten. Dat je erop vertrouwt dat je gehoord wordt en zelf ook zal horen. Wie weet kan je juist dán God naderen of nadert God jou.

De vrouw hoopte op vergeving van de ander en van zichzelf en zocht nieuwe zachtheid en kracht na alle wederzijdse loopgraven van verwijten en vervreemding. Haar ex partner, hun kinderen, hun families, moesten net als zij, dit verlies in alle eenzaamheid dragen. Voor en na de breuk waren er eigenlijk alleen maar verliezers. Ze hadden beiden tijd nodig om te helen. Nu, jaren later gaat het met beiden heel goed en dat is een groot geluk. En toch, vertelde de vrouw, blijft er altijd iets van pijn en schuld. 'Dat gaat nooit weg', zei ze me.

En zo maken we zelf van alles mee en kunnen we soms niet anders dan terugvallen op onszelf. Je kunt een ander niet alles geven wat hij of zij nodig heeft en andersom ook niet. De ander is net als jij. En leeft met hetzelfde wankel hart en gat in de ziel. In onze onvolmaaktheid zorgen we soms voor chaos en pijn. Maar datzelfde tekort doet ons verlangen - doet ons beseffen dat we niet genoeg hebben aan onszelf- maar dat liefde ons steeds opnieuw tot leven wekt.

Heb jezelf lief en durf je weg te vervolgen. Het fundament van je huis kun je soms opnieuw verstevigen en zorgen dat er geen lekkages komen. Bij tijd en wijle zijn er herstelwerkzaamheden aan de orde. 'Jullie roepen mij maar doen niet wat ik zeg', zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Geef gehoor aan je verlangen om de woorden die jou doen leven opnieuw en van harte handen en voeten te geven. Dat is telkens in ons leven weer aan de orde: in alles wat we zijn, in onze levensvriendschaps- en werkverbanden, hier in de gemeente... Daarom is brood en wijn met elkaar delen voor mij zo belangrijk. Het ontroert me. Ik voel liefde in al haar breekbaarheid en gebrokenheid. Achter ieders ogen schuilt een groot verhaal. In al onze gelijkenissen en verschillen reiken we hier samen uit naar Liefde. Die groter is dan ons hart.

Claartje Kruijff
claartjekruijff@ziggo.nl